

ODZNAKI JEDNOSTEK WOJSK ŁĄCZNOŚCI W OKRESIE POWOJENNYM

Odznaki pamiątkowe mają w Wojsku Polskim bogatą historię. Ich zadaniem była integracja żołnierzy, społeczności jednostki wojskowej, dbanie o jej dobre imię, pielęgnowanie tradycji, podtrzymywanie więzi między tymi, którzy pełnią w niej służbę, a tymi którzy odeszli do rezerwy lub przeniesieni zostali do innej jednostki wojskowej. Odznaki są swojego rodzaju herbem, godłem jednostki wojskowej. Ich wręczanie związane jest z określonym w regulaminie okresem nienagannej służby bądź zasługami dla oddziału. Graficzna forma odznaki wiąże się swoim kształtem, barwami, znakami graficznymi, napisami i datami z historią i tradycjami oddziału i formacji. Genezą i historią odznak, ich opisem i interpretacją zajmuje się **falerystyka**, jedna z nauk pomocniczych historii.

Prezentowane w artykule odznaki są z konieczności wyborem spośród o wiele większego zbioru. Są to odznaki samodzielnych jednostek wojsk łączności, które znajdują się w moich zbiorach. Zbiór ten pokazuje też jak duże transformacje przechodziły jednostki łączności, poczynając od zmian „strukturalnych” aż po ich likwidację. Niestety ze względu na ograniczenia „objętościowe” artykułu posiadane przeze mnie odznaki szkolnictwa wojsk łączności, pododdziałów łączności i dowodzenia brygad, dywizji oraz węzłów łączności nie zostaną tutaj zaprezentowane. Może w następnym Komunikacie? Dane dotyczące jednostek wojskowych i ich odznak zostały zaczerpnięte z ogólnodostępnych źródeł, **więc proszę o wyrozumiałość w przypadku zaistnienia pewnych nieścisłości w opisach.**

Prezentację odznak chcę przeprowadzić według numeracji jednostek wojskowych, w związku z tym rozpoczniemy od 2 Brygady Łączności w Wałczu.

2 Brygada Łączności została sformowana wiosną 1976 roku w wyniku przeformowania 1 Pułku Łączności. Dowodzenie brygadą objął dotychczasowy dowódca pułku **płk Stanisław Markowski** /później wieloletni pracownik CSŁiI, a obecnie Prezes Honorowy Światowego Związku Polskich Żołnierzy Łączności/. Brygada została rozwiązana z dniem 31 grudnia 2001 roku.

Odznaka 2BŁ

Projekt odznaki został wyłoniony w wyniku ogłoszonego przez dowódcę brygady konkursu, który wygrał ppłk Marek Kiersztyn.

Tradycje 2 Brygady Łączności kultywuje **100 Batalion Łączności**. Formowanie batalionu rozpoczęto w 2000 roku. W roku 2001 batalion przeszedł w podporządkowanie Dowódcy Wojsk Lądowych. Pierwszym dowódcą batalionu był **ppłk Janusz Sobolewski**, późniejszy zastępca szefa Zarządu Planowania Systemów Dowodzenia i Łączności SG WP.

Odznaka 100bł

Kolejnymi prezentowanymi odznakami są odznaki **4 Pułku Łączności i 4 Pułku Dowodzenia**. Siedzibą obu jednostek była Bydgoszcz. Pułk dowodzenia powstał w wyniku transformacji pułku łączności. Niestety nie udało mi się zdobyć danych historycznych dotyczących powstania i rozformowania obu jednostek.

Odznaka 4pt

Odznaka 4bdow

Kolejną prezentowaną odznaką jest odznaka **5 Pułku Dowodzenia** w Krakowie. Pułk powstał w roku 1993, jego głównym zadaniem było zabezpieczenie funkcjonowania dowództwa i sztabu okręgu wojskowego, wykonywał zadania jednostki wojsk łączności i zabezpieczenia. Po 13 latach pułk „przeszedł” do historii, na jego „gruzach” powstał 5 batalion dowodzenia.

Odznaka 5pdow

Śrem jest miejscowością gdzie od ponad pięćdziesięciu lat stacjonuje jednostka wojskowa zabezpieczająca łączność dla wojsk lotniczych. W roku 1958 z Nowego Dworu Mazowieckiego zostaje przeniesiony do Śremu 37 pułk łączności wojsk lotniczych. W roku 1967 przywrócono pułkowi historyczną numerację i przemianowano na **6 Pułk Łączności** lotnictwa operacyjnego.

pierwsza wersja odznaki 6pt

Była to chyba jedyna jednostka wojsk łączności, która „wygenerowała” tyle wersji swojej odznaki pułkowej. Odznaka zmieniała swój wygląd, wykonana była w dwóch wersjach kolorystycznych metalu /srebrna i złota/ oraz w czterech wersjach kolorystycznych emalii /niebieska, granatowa, biała i czarna/.

4 wersje kolorystyczne II wersji /złotej/ odznaki 6pt

Odznaka była też wykonana w wersji jubileuszowej.

Odznaka jubileuszowa 6pł

W moich zbiorach znajdują się odznaki tylko w wersji „złotej”.

W roku 1998 rozpoczęto a w 1999 zakończono prace nad przeformowaniem 6 pułku w **6 Brygadę Dowodzenia WLOP**.

Odznaka 6BDow

W wyniku restrukturyzacji 6 Brygady, na jej bazie zgodnie z decyzją Ministra Obrony Narodowej powstał **6 Pułk Dowodzenia WLOP**.

Odznaka 6pdow

W efekcie kolejnej restrukturyzacji w lipcu 2007 roku rozpoczęto przeformowanie 6 pułku dowodzenia SP w **6 Batalion Dowodzenia Sił Powietrznych**.

Odznaka 6bdow

Czas na odznakę jednostki wojskowej, która stacjonowała po drugiej stronie Zalewu, a której wielu żołnierzy zawodowych obecnie służy w Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki. **9 Pułk Dowodzenia** został utworzony w 1994 roku w wyniku połączenia 9 pułku łączności i 4 pułku zabezpieczenia. Od chwili sformowania realizował zadania na rzecz dowództwa Warszawskiego Okręgu Wojskowego, a następnie Dowództwa Wojsk Lądowych.

Odznaka 9pdow

W roku 2007 został przekształcony w **9 Batalion Łączności**, który obecnie kontynuuje realizację zadań na rzecz Dowództwa Garnizonu Warszawa.

Odznaka 9btl

10 Wrocławski Pułk Dowodzenia został utworzony na bazie 10 Saskiego Pułku Łączności i 6 Pułku Zabezpieczenia. Kultuwyuje tradycje 10 Batalionu Telegraficznego /1919-1939/, 10 Samodzielnego Batalionu Łączności /1944-1946/, 10 Szkolnego Pułku Telefoniczno-Telegraficznego /1945-1950/ oraz 10 Saskiego Pułku Łączności /1950-1994/. Obecnie podlega pod Dowództwo Garnizonu Warszawa. W obiegu „funkcjonuje” kilka wzorów odznak, w tym nieoficjalne.

Odznaka 10pdow

11 Pułk Łączności Marynarki Wojennej powstał na bazie 51 batalionu łączności Marynarki wojennej w 1970 roku w Wejherowie. Historia pułku sięga 1946 roku, kiedy to 46 kompanię łączności rozbudowano w 32 batalion łączności Marynarki Wojennej. W 1952 roku został on przemianowany na 51 batalion łączności MW. Pułk stacjonował w Wejherowie do końca 2007 roku kiedy to został rozformowany.

Odznaka 11pł

Na jego bazie powstało **Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia Marynarki Wojennej**. Centrum w swym zakresie działania, podległości służbowej, dyslokacją, całą infrastrukturą i ludźmi stanowi bezpośrednią kontynuację 11 pułku łączności Marynarki Wojennej. Odznaka również niewiele różni się od tej „pułkowej”.

Odznaka CWTiD MW

Historia **12 Pułku Radioliniowo-Kablowego** sięga roku 1972, kiedy to w Świeciu rozpoczęto formowanie jednostki. Sformowany został on na bazie Szkoły Podoficerów i Młodszych Specjalistów Wojsk Łączności nr 10, 111 Batalionu Łączności Dalekosiężnej oraz 3 Batalionu Radioliniowo-Kablowego. W latach 1978 – 1982 pułkiem dowodził **płk dypl. Zbigniew Chruściński**, późniejszy Komendant Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Łączności w Zegrzu. Z okazji 20-lecia istnienia pułku w 1992 roku zaprojektowano pamiątkową odznakę pułkową. Z dniem 31.12.2001 roku pułk przestał istnieć.

Odznaka 12prlk

14 Pułk Radioliniowo-Kablowy powstał w 1972 roku na bazie Podoficerskiej Szkoły Specjalistów Łączności nr 11 jako 14 pułk łączności. Macierzystym garnizonem tej jednostki był Strzegom. Od 1994 roku decyzją Ministra Obrony Narodowej pułk przyjął nazwę 14 Strzegomskiego Pułku Radioliniowo-Kablowego. Z dniem 31.12.2002 roku jednostka została rozformowana.

Odznaka 14prlk

15 Brygada Wsparcia Dowodzenia powstała w 1955 roku z 56 Batalionu Radiolinii. W 1962 roku batalion przeformowano w 15 Pułk Radioliniowo-Kablowy, a 1 listopada 1968 roku pułk został przeformowany w wyższy szczebel organizacyjny – utworzono **15 Brygadę Radioliniowo-Kablową**. W 2001 roku Brygada przeszła z podporządkowania Śląskiego Okręgu Wojskowego w podległość Dowództwa Garnizonu Warszawa. Od 1 stycznia 2003 roku jednostka nosi nazwę **15 Sieradzkiej Brygady Wsparcia Dowodzenia**.

Odznaka 15SBRLK

Odznaka 15SBWD

W Kielcach stacjonowała **20 Brygada Łączności**. Początki Brygady sięgają 1945 roku, gdzie w Kielcach stacjonował 3 Batalion Operacyjny 2 Brygady Zaporowej. Z niego został utworzony 7 Pułk Korpusu Bezpieczeństwa Wojskowego. 7 Pułk w 1964 roku przeformowano w 22 Samodzielny Batalion Łączności, a następnie w 7 Pułk Łączności KBW Ziemi Kieleckiej. W 1976 roku na bazie tego pułku sformowano 20 Brygadę Łączności Wojsk Obrony Wewnętrznej Ziemi Kieleckiej. W latach 1989 - 1991 Brygadą dowodził obecny Prezes Światowego Związku Polskich Żołnierzy Łączności **gen.bryg. Edmund Smakulski**. Później Brygada funkcjonowała w strukturach Nadwiślańskich Jednostek Ministerstwa Spraw Wewnętrznych aż do ich likwidacji.

Odznaka 20BŁ

Formowanie **Brygady Wsparcia Dowodzenia Wielonarodowego Korpusu Północ - Wschód** zostało zapoczątkowane rozkazem Dowódcy Wojsk Lądowych do sformowania Grupy Organizacyjno – Przygotowawczej BWD 7 września 2005 r. Dnia, 27 lipca 2006 r. ukazał się rozkaz Dowódcy Wojsk Lądowych w sprawie realizacji przedsięwzięć umożliwiających sformowanie BWD WKP-W, w którym określono szczegółowe zadania oraz termin sformowania Brygady do dnia 30 czerwca 2007 r. Kolory czarny i chabrowy na odznace symbolizują jednostki dowodzenia i wojska łączności, nawiązują do barwy wypustek i lampasów wojsk łączności do 1919 roku. Trójramienny miecz symbolizuje trzy rodzaje łączności (przewodowa, radioliniowa, radiowa) i jest symbolem towarzyszącym łącznościowcom od powstania pierwszych oddziałów radiotelefonicznych.

Odznaka BWD WKP-W

Na koniec chcę wyjątkowo przedstawić inny symbol pamiątkowy jednostki łączności jakim jest sygnet **25 Pułku Łączności**. Wyjątkowo, ponieważ jednostka ta nie zdążyła „dorobić” się odznaki pamiątkowej, a jest mi bliska ze względu na to, że w niej zaczynałem „karierę” żołnierza zawodowego. Pułk powstał w 1977 roku z połączenia 61 i 65 batalionu łączności. Stacjonował w miejscowości Modlin i był podporządkowany Dowódcy Zgrupowania Jednostek Zabezpieczenia Instytucji Centralnych MON. W styczniu 1990 roku jako inżynier batalionu radiowego uczestniczyłem w przeniesieniu pułku do Białegostoku. W grudniu 1994 roku sztandar pułku „powędrował” do muzeum a pułk został rozformowany. Sygnet jest wykonany ze **złota**, natomiast „orzełek” ze złota „białego”. Po bokach sygnetu umieszczone zostały symbole: wojsk łączności, pułku oraz napis „25pł”. Sygnet był wręczany za wybitne zasługi dla pułku tuż przed jego rozformowaniem.

Sygnet 25pł